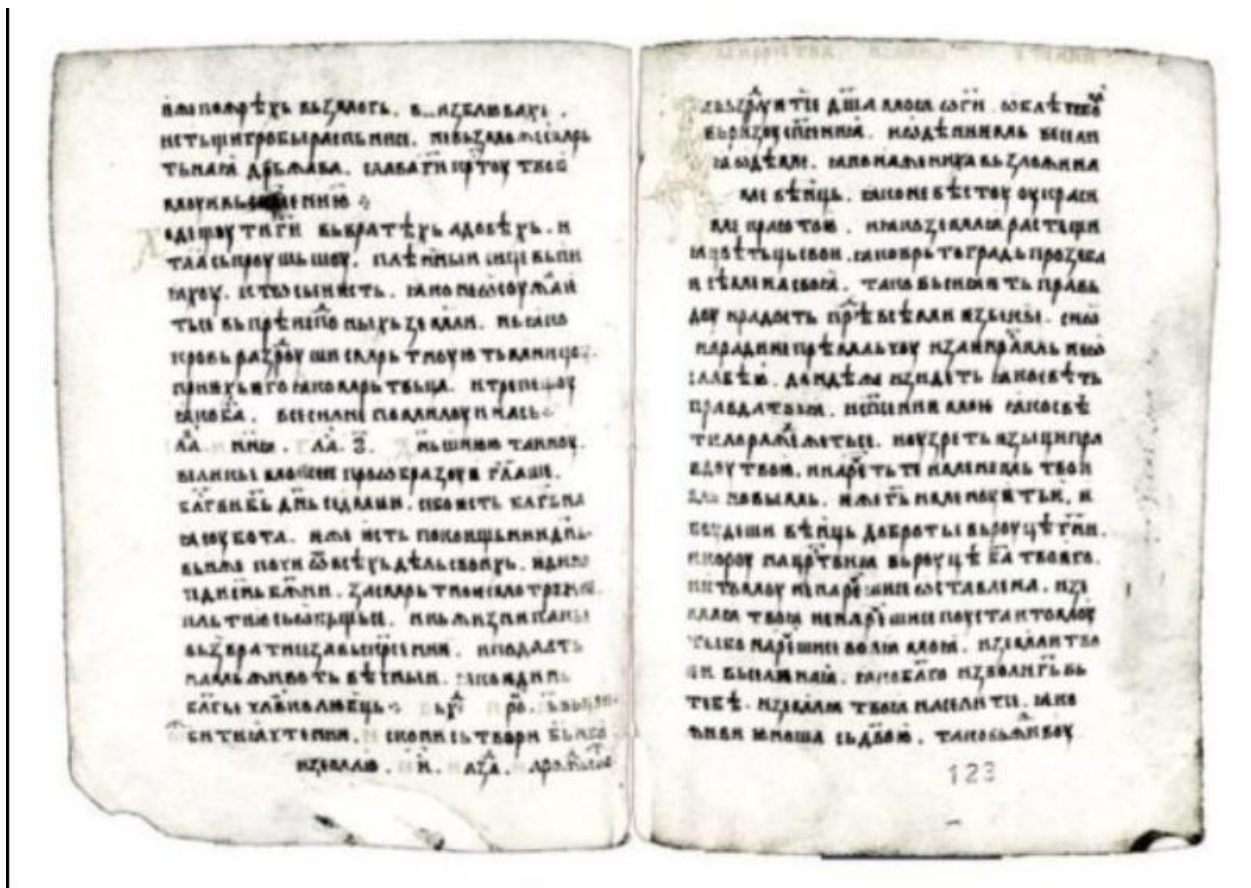

У Мађарској пронађена србуља из доба Немањића

Оо *Авонис* -

1 јуна, 2017

Пиротска србуља (Празнични минеј), 13-14 век

Реч је о делу „Празнични минеј“ из друге половине 13. или прве половине 14. века, коме се после нацистичког бомбардовања Србије изгубио траг све до 1961. године.

Стара (Пазарска) црква у Пироту – фото Александар Ђирић

Истраживач црквеног архива Старе цркве у Пироту Жељко Перовић, скидајући столетну прашину са заборављених и досад неистражених црквених списа саборног пиротског храма – Старе цркве, ушао је у траг изузетно вредној књизи писаној на пергаменту и насталој у доба Немањића.

За њу се дуго у Пироту мислило да је уништена у бомбардовању Народне библиотеке у Београду, али је према Перовићевим речима, она ипак пре бомбардовања „мистериозно нестала“, да би се у другој половини 20. века појављивала на појединим аукцијама, била део приватних колекција широм Европе, а од 1961. налази се у музеју у Дебрецину, у Мађарској.

Тако је, чудним сплетом околности, ова изузетно вредна књига избегла уништење у два светска рата и два бомбардовања.

Како је казао истраживач Перовић, реч је о књизи под називом „Празнични минеј“, из друге половине 13. или прве половине 14. веку, коју стручњаци за ову области називају рукописном србуљом. „Празнични минеј“ украшен је орнаментима и садржи 211 листова – пергамената писаних руком, уставним писмом на српскословенском језику.

– Са дужим паузама, архив проучавам од 2013. године. Њему сам нарочито био посвећен од почетка септембра до краја 2016. године. За та четири месеца успео сам да прелистам читаву грађу смештену у преко 40 цакова и притом направим око 25.000 снимака мени лично занимљивих докумената. Велику захвалност дугујем и старешини храма Миљану Панићу, који је препознао значај сређивања и формирања црквеног архива, а мени омогућио прва истраживања у њему – каже Перовић за Пину и додаје:

– За само постојање пиротских србуља сазнао сам пре неколико година из једног старог шематизма Епархије нишке за 1900. годину. У црквеном архиву сам пронашао преписку између нишке духовне власти и пиротских свештеника с краја 1883. и почетка 1884, у којој је договорана примопредаја четири „стarih рукописних књига са шарама“ из Старе пиротске цркве – наводи Перовић.

Даљим трагањем за судбином књига контактирао је са стручњацима Народне библиотеке у Београду да би у каталогу Љубомира Стојановића из 1903. препознао рукописе и сазнао да је пиротски „Празнични минеј“ настао у време Немањића, у другој половини 13. или првој половини 14. века.

– Овај споменик пиротске средњовековне писмености ми данас не можемо да вратимо из мађарског музеја, али наш град Пирот и сви Пироћанци треба да учине све што је у њиховој моћи да градска библиотека добије бар једно квалитетно фототипско издање, које ће потом бити презентовано грађанима, ђацима, истраживачима и туристима као важан део идентитета нашег града – закључује истраживач Жељко Перовић.

(Курир, Расен)